

PÉNTEK IMRE

Preparált élménykörök

Budaházi Tibor: Római töredékek

PÉNTEK IMRE (1942) Zalaegerszeg

Mire jó egy római (képzőművészeti) ösztöndíj? Hát, sok mindenre. Jó az alkotónak tájékozódásra, töltökezésre, megmerítkezni az „örök” város sok évszázados kulturális miliójében. És kínálkozik az alkalom: kutatni, keresni azokat a motívumokat, amely a megújulást ígéri egy-egy alkotói pályán. És végül: hazahozni egy kis Rómát, egy kis nemzetközi légkört a mai kavargó, változó, alakuló nemzetközi világból. Amelyben folyamatosan jelen vannak a magyar művészek is. Ahogy annak idején jelen volt Aba-Novák Vilmos, a római iskola jeles alkotója, ma pedig Madarassy István szobrászművész Dante *Isteni színjátékának* szoborképeit hozta el ide, a Falconierei Palotába, s a római Múcsarnokban pedig a magyar avantgárd utóbbi évtizedeiben készült alkotások jelentik az újdonságot, a plakáton Pinczehelyi Sándor sarlós és kalapácsos önarcképével.

Budaházi Tibor is élhetett ezzel a lehetőséggel, egy hónapot töltve itt, s mára dolgozta fel élményeit, fotózott, vázlatolt anyagát szervezte nagyobb kompozícióvá, a kimunkált részletek a helyükre kerültek. A festőművészt is megragadta a római utca, a falakat elárasztó plakáttömeg, az a városi jelenség, amit „utcai korrózióknak” nevezhetnénk, amikor az egymásra ragasztott plakátok, hirdetések, betűvariációk, majd a leszaggatott, újraragasztott felületek játszanak egymásba, s alkotnak „természet adta” nagyméretű kollázsokat. Budaházi, a „fotós” alaposan bejárta a kínálkozó helyszíneket, s készített felvételeket a jellegzetes darabokról. Igen, itt a természet, eső, hó, szél végzi – a véletlen közvetítésével – azt a műveletet, amely kialakítja a különböző absztrakt mintázatokat, sugall különböző vizuális jelentéseket.

Ezt a réteget is láthattuk a zalaegerszegi Városi Képtárban rendezett kiállításon, amely októberben nyílt *Római töredékek* címmel. Láthattuk az első fázist, amikor ezeket a jellegzetes mintázatokat, alakzatokat összeszedte, összegyűjtötte, a tiszta, zavartalan, színes látványtól, a csorgásoktól, repedésektől, szaggatásoktól „meggyötört” ábrákig, amelyekbe egy-egy rozsdás ablakkeret visz elvágólagos rendet. A foltok, hasadások „színhátéka” elbűvölte a festőt, aki egyébként is analitikus szemléletű, és élvezte, hogy sajátjának tudhatja ezt sajátos látványgyűjteményt. Ebben a véletlen amortizációban hirtelen egyértelmű motívumok jelennek meg: körös betonkeretek – talán csatornabejáratok –, amelyek sorozattá válva karaktert visznek ebben a málló-széthulló közegbe. A betonkoszorú fölött egy kis háromszög ad világosságot, amely még jellegzetesebbé teszi a fura ornamentumot.

Sokszor az adja különlegességet, hogy a kopások nyomán feltűnik a fal, a téglanyomok mintázata, a repedések ritmusa. S talán csak a képzelet játszik velünk, amikor ebben az amorfitásban megjelenik egy madár vagy kutya rajzolata, vagy egymást kiegészíti egy utcatábla, egy fehér falfirka vagy el-elmaszatóldott felület. S később már ez az anyag „beavatkozást szenved”, már nem tudjuk eldönteni, a látható vonal ecsetnyom vagy rozsdafolt, Budaházi alaposan kihasználja ezt a sokértelműséget, hihetetlen kontextusokat teremtve. A korábbi madár-sejtelem egy képen már karakteres rajzolat, s itt-ott emberfigurák tűnnek elő a félkörívek játékból, a beavatkozások mind jobban dominálnak, a további képek már igazi Budaházi-művek, amelyeken az eloszlások és tagolások, a barnás színvariációk veszik át a szerepet az alakításban, és az ismétlődések adnak nyomatékot egy-egy metonimikus megmutatkozásnak. S talán a fotózás egyik záródokumentuma egy üres nézőtér, széksorok tömege (ismétlődése), amelyek szinte elnyelik a látványt. Találunk még egy Colosseum-fotó-„átdolgozást” is, amelyet a festő benépesített apró figurákkal, s amely furcsaságával ragad meg bennünket.

Budaházi Tibor: *Római töredékek 2015–2019*, Városi Hangverseny- és Kiállítóterem, 2019. október 11–31. Kiállítás és album, magánkiadás, Zalaegerszeg, 2019.

BUDAHÁZI TIBOR (1954) Zalaegerszeg

A főnézet két rokon darabja *Elemek (Tűz és Víz) (Föld–Levegő)* a középkori kódokra emlékeztetnek, amelyek az asztrális erők eloszlását jelképezik.

A főnézet egy oltárképszerű kompozíció, amely összegzi a lényegi darabokat, a figurális jellegű alakokat (különböző csoportokba rendezve), az ablakok ritmusait felhasználva, s mintha a szakralitás is megjelenne a papok mintázatában, amelyek kiszolgáltatottan hajladoznak a történelem szelében.

Budaházi alapos leckét ad a maga látványvilágából, a tárgyias elemektől a megdolgozott műig vezető utat szemléletesen bejártja velünk, s megérteti: ennek az analitikus gondolkodásnak is vannak kiemelkedő, szép pontjai, amelyek belakják e városi univerzumot, és meglelik optikai aranymetszéseit. S még az a szerencse is érte a festőművészt, hogy élményeit, képanyagát egy kis albumba szedhetette össze, amely tetszetős foglalata ennek az időszaknak. Tolnay Imre, a katalógus kommentátora és pályatársa a következőképpen írt e tapasztalatokról: „Róma egy több évezredes város...”, tehát szinte minden ott hever egymáson a múltból és a jelenből. Ebből metszett ki éles szemével és optikájával Budaházi Tibor jó néhányat.” Az általa felfedezett fragmentumok magukban hordozzák azt a teljességet, amelyet személyességével hitelesítve átnyújtott nekünk a világváros jellegzetes formaleleteiből.

BUDAHÁZI TIBOR, Római töredékek, 2015–19 (számozatlan digitális nyomtat)